

„честта“ остава при момината майка, при останалите групи го прибира свекървата. Пази се при чеиза, не се пере и не се използва за нищо друго.

Бургуджите от с. Камен, Великотърновско запазват своеобразен знак – червена панделка, която показва, че булката е била девствена. Тя се връзва на кръста ѝ или отгоре на булото.

В групите на тракийските калайджии, софийските грастари и калайджии, сливенските български цигани свогдането става по време на сватбата в неделя вечерта. След като се види „честта“, се съобщава на майка ѝ, а тя дарява по риза. Сватбарите ѝ пеят: „Аферим момина майка...“ (Георгиева 1966: 39).

По време на катунарстването за свогдането тракийските калайджии освобождават и приготвят катуна (палатката) на свекъра. „Вечерта баща ми ме даде на Ив. Тогава и за първи път бяхме заедно. В една палатка ни отделиха, палатката на свекъра. От тук спуснати черги, от там спуснати. Никой няма вътре, само ние. Всичките отвън чакат...“ разказва А. (73 г.) за своята сватба и за първата си брачна нощ. С усядането това става в отделна стая. Свекървата влиза да вземе и изнася бялото платно с петното, символ на девствеността. „Кат видим честта, кат видим чаршафа и кат излезе булката я закичване с червено, ей тук (посочва зад дясното ухо – б.а.) – стрък мушкато, червен конец, червено цвете, ама малко да е. Всички да видят. Всички да разберат. Носи го докато свали булото, до сряда. След това булка взема ибрик¹⁸ с вода и полива на свекъра и свекървата, за да си измият ръцете, а те ѝ дават златна пара“.

Много рядко, но има и прецеденти като този, за който неохотно ни разказва една от нашите респондентки: „Някой път знаем, че момичето е честно, ама няма капка. Тогава я водим на лекар. И той ни казва, че някой път, рядко, ама го има, мехурчето е пълно с вода и затуй няма капката, а е мома. Или пък има малко кръв и става само бледо петно... Ами, водила съм и от моите... Водила съм Р. Знайми я, чей мома, а кат отиде при мъжа си... Тогаз я заведохме със свекърва ѝ на лекар“ (ж., 73 г.).

В понеделник тракийските калайджии посещават родителите на момичето – наричат го „момин ден“. Заедно със свекъра, свекървата и близките роднини отиват и младоженците. Това е първото посещение на младото семейство в дома на нейните родители. По пътя свекървата показва на всички, които искат да видят платното с „честта“. Младоженецът носи ибрика с вода. Пристигайки в моминия дом, младите целуват ръка на родителите, а те даряват дъщеря си с китка, украсена със златни парички (ж., 67 г., тракийски калайджии, Старозагорско).

През последното десетилетие и при тракийските калайджии ста-

¹⁸ ибрик (от турски) – метален или глинен съд за вода със силно извит чучур. Ползва се за поливане.